

แบบรายงานการประเมินความเสี่ยงโอกาสจะเกิดการทุจริต ประจำปี ๒๕๖๓

ด้านความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการบริหารจัดการทรัพยากรภาครัฐ

ชื่อกระบวนการ	การเปลี่ยนมาตรฐานและอุปกรณ์ในขั้นตอนการเบิกมาตรฐานและอุปกรณ์
หน่วยงาน	การประปานครหลวง (กปน.)
ผู้รับผิดชอบ	รวก.(กอ) รวก.(กต) ศปท.กปน. ชวก.(สคก) ฝธภ. และสำนักงานประชาสัมพันธ์

ตารางที่ ๑ การระบุความเสี่ยง

ที่	ขั้นตอนการปฏิบัติ	โอกาส / ความเสี่ยง รูปแบบพฤติกรรมความเสี่ยงการทุจริต	ระบุความเสี่ยงการทุจริต	
			Know Factor	Unknown Factor
๑	การออกไปสั่งงาน	อาจมีการใช้รหัสของพนักงานผู้อื่นในการบันทึกใบสั่งงาน โดยผู้ที่ไม่มีหน้าที่เกี่ยวข้อง และ ไม่ได้ รับ อนุมัติจากผู้มีอำนาจ		✓
๒	การออกไปเบิกวัสดุอุปกรณ์	หน่วยงานมีการประมาณการวัสดุอุปกรณ์ที่ต้องใช้งานมากเกินไปไม่สอดคล้องกับข้อเท็จจริง		✓
๓	การเบิก/จ่ายวัสดุ	ส่วนพัสดุ จ่ายวัสดุไม่ตรงกับใบเบิกวัสดุ		✓
๔	การบันทึกผลการดำเนินการ เปลี่ยน/ยก/ย้าย มาตรฐาน	พนักงานบันทึกผลการดำเนินงานและระบุจำนวนวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง	✓	
๕	การคืนวัสดุอุปกรณ์	พนักงานคืนอุปกรณ์ไม่สอดคล้องกับใบบันทึกผลการดำเนินงาน		✓

คำอธิบาย ตารางที่ ๑

จากกระบวนการ การเปลี่ยนมาตรฐานและอุปกรณ์ในขั้นตอนการเบิกมาตรฐานและอุปกรณ์ มีขั้นตอนที่อาจเกิดความเสี่ยงทุจริต ดังนี้

๑. การออกไปสั่งงาน

ความเสี่ยงที่อาจเกิดการทุจริต ขั้นตอนการออกไปสั่งงาน : อาจมีการใช้รหัสของพนักงานผู้อื่นในการบันทึกใบสั่งงาน โดยผู้ที่ไม่มีหน้าที่เกี่ยวข้องและไม่ได้รับอนุมัติจากผู้มีอำนาจ ซึ่งเป็นความเสี่ยงการทุจริตที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน และคาดว่าจะมีโอกาสเกิดขึ้นได้

๒. การออกใบเบิกวัสดุอุปกรณ์

ความเสี่ยงที่อาจเกิดการทุจริต ขั้นตอนการออกใบเบิกวัสดุอุปกรณ์ : หน่วยงานมีการประมาณการวัสดุอุปกรณ์ที่ต้องใช้งานมากเกินไปไม่สอดคล้องกับข้อเท็จจริงจริง ซึ่งเป็นความเสี่ยงการทุจริตที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน และคาดว่าจะมีโอกาสเกิดขึ้นได้

๓. การเบิก/จ่ายวัสดุ

ความเสี่ยงที่อาจเกิดการทุจริต ขั้นตอนการเบิก/จ่ายวัสดุ : ส่วนพัสดุ จ่ายวัสดุไม่ตรงกับใบเบิกวัสดุ ซึ่งเป็นความเสี่ยงการทุจริตที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน และคาดว่าจะมีโอกาสเกิดขึ้นได้

๔. การบันทึกผลการดำเนินการเปลี่ยน/ยก/ย้าย มาตรฐานน้ำ

ความเสี่ยงที่อาจเกิดการทุจริต ขั้นตอนการบันทึกผลการดำเนินการเปลี่ยน/ยก/ย้าย มาตรฐานน้ำ : พนักงานบันทึกผลการดำเนินงานและระบุจำนวนวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง ซึ่งเป็นความเสี่ยงการทุจริตที่เคยเกิดขึ้นแล้ว และอาจเกิดขึ้นอีก

๕. การคืนวัสดุอุปกรณ์

ความเสี่ยงที่จะเกิดการทุจริต ขั้นตอนการคืนอุปกรณ์ : พนักงานคืนอุปกรณ์ไม่สอดคล้องกับใบบันทึกผลการดำเนินงาน ซึ่งเป็นความเสี่ยงการทุจริตที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน และคาดว่าจะมีโอกาสเกิดขึ้นได้

ตารางที่ ๒ ตารางแสดงสถานะความเสี่ยง (แยกตามรายสีไฟจราจร)

ที่	ขั้นตอนย่อยที่มีความเสี่ยงการทุจริต	เขียว	เหลือง	ส้ม	แดง
๑	การออกใบสั่งงาน อาจมีการใช้รหัสของพนักงาน ผู้อื่นในการบันทึกใบสั่งงาน โดยผู้ที่ไม่มีความเกี่ยวข้อง และไม่ได้รับอนุมัติ จากผู้มีอำนาจ		✓		
๒	การออกใบเบิกวัสดุอุปกรณ์ หน่วยงานมีการประมาณ การวัสดุอุปกรณ์ที่ต้องใช้งาน มากเกินไปไม่สอดคล้อง กับข้อเท็จจริง		✓		
๓	การเบิก/จ่ายวัสดุ ส่วนพัสดุ จ่ายวัสดุไม่ตรงกับ ใบเบิกวัสดุ	✓			

ที่	ขั้นตอนย่อยที่มีความเสี่ยงการทุจริต	เขียว	เหลือง	ส้ม	แดง
๔	การบันทึกผลการดำเนินการเปลี่ยน/ยก/ย้าย มาตรการน้ำพนักงานบันทึกผลการดำเนินงานและระบุจำนวนวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง			✓	
๕	การคืนวัสดุอุปกรณ์พนักงานคืนอุปกรณ์ไม่สอดคล้องกับใบบันทึกผลการดำเนินงาน		✓		

คำอธิบาย ตารางที่ ๒ จากขั้นตอนการปฏิบัติงานที่มีโอกาสเกิดความเสี่ยงการทุจริต ในตารางที่ ๑ นำมาแยกสถานะความเสี่ยง การทุจริตตามไฟสีจราจร ได้ดังนี้

๑. การออกไปสั่งงาน

ความเสี่ยงที่อาจเกิดการทุจริต ขั้นตอนการออกไปสั่งงาน : อาจมีการใช้รหัสของพนักงานผู้อื่น ในการบันทึกใบสั่งงาน โดยผู้ที่ไม่มีความเกี่ยวข้องและไม่ได้รับอนุมัติจากผู้มีอำนาจ เมื่อพิจารณาแล้วอยู่ในช่วง **ไฟจราจรสีเหลือง หมายความว่าความเสี่ยงระดับปานกลาง และสามารถให้ความรอบคอบระมัดระวัง ไม่ให้เกิดการทุจริตขึ้นได้** ปัจจุบันการประสานครหลวงได้มีการเพิ่มมาตรการควบคุม โดยการกำหนดหน้าที่ อนุมัติอนุญาต ให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น และกำหนดให้ผู้มีอำนาจเก็บรักษารหัสการเข้าใช้งานเป็นข้อมูล เฉพาะบุคคล และกำหนดให้เปลี่ยนแปลงรหัสผ่านเป็นประจำ

๒. การออกไปเบิกวัสดุอุปกรณ์

ความเสี่ยงที่อาจเกิดการทุจริต ขั้นตอนการออกไปเบิกวัสดุอุปกรณ์ : หน่วยงานมีการประมาณการ วัสดุอุปกรณ์ที่ต้องใช้งานมากเกินไปไม่สอดคล้องกับข้อเท็จจริง เมื่อพิจารณาแล้วอยู่ในช่วง **ไฟจราจรสีเหลือง หมายความว่าความเสี่ยงระดับปานกลาง และสามารถให้ความรอบคอบระมัดระวัง ไม่ให้เกิดการทุจริตขึ้นได้** ปัจจุบันการประสานครหลวง มีการปรับปรุงระบบการออกไปเบิกวัสดุอุปกรณ์ ให้มีความรัดกุมมากขึ้น เช่น การเบิกมาตรการน้ำ ๑ เครื่อง สามารถเบิกขามาตราได้เพียงจำนวน ๒ ขาเท่านั้น เพื่อเป็นการป้องกันการเบิกขามาตราและอุปกรณ์ต่าง ๆ เกินความจำเป็นใช้งาน

๓. การเบิก/จ่ายวัสดุ

ความเสี่ยงที่อาจเกิดการทุจริต ขั้นตอนการเบิก/จ่ายวัสดุ : การทุจริตที่อาจเกิดได้จากส่วนพัสดุจ่ายวัสดุอุปกรณ์ไม่ตรงกับใบเบิกวัสดุ เมื่อพิจารณาแล้วอยู่ในช่วง **ไฟจรรยาจริย** หมายความว่าความเสี่ยงระดับต่ำ การประสานครหลวงได้มีการควบคุมความเสี่ยงในกรณีดังกล่าว โดยการกำหนดให้ส่วนพัสดุต้องจ่ายวัสดุอุปกรณ์ตามใบเบิกวัสดุเท่านั้น นอกจากนี้ ยังมีการตรวจนับวัสดุอุปกรณ์ตามรอบที่การประสานครหลวงได้กำหนดไว้ และมีการสุ่มตรวจนับเพิ่มเติมด้วย

๔. การบันทึกผลการดำเนินการ เปลี่ยน/ยก/ย้าย มาตรฐานน้ำ

ความเสี่ยงที่อาจเกิดการทุจริต ขั้นตอนการบันทึกผลการดำเนินการ เปลี่ยน/ยก/ย้าย มาตรฐานน้ำ: พนักงานบันทึกผลการดำเนินงาน และระบุจำนวนวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง เมื่อพิจารณาแล้วอยู่ในช่วง **ไฟจรรยาจริย** หมายความว่าความเสี่ยงระดับสูง ยากต่อการควบคุม ปัจจุบันการประสานครหลวงได้มีการแก้ไขระบบบันทึกข้อมูล โดยกำหนดให้ระดับหัวหน้าส่วนเท่านั้นที่มีสิทธิในการเข้าไปแก้ไขจำนวนวัสดุอุปกรณ์ เพื่อป้องกันพนักงานเข้าไปแก้ไขจำนวนวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในภายหลัง การปฏิบัติงาน

๕. การคืนวัสดุอุปกรณ์

ความเสี่ยงที่อาจเกิดการทุจริต ขั้นตอนการคืนวัสดุอุปกรณ์ : พนักงานคืนอุปกรณ์ไม่สอดคล้องกับใบบันทึกผลการดำเนินงานเมื่อพิจารณาแล้วอยู่ในช่วง **ไฟจรรยาจริย** หมายความว่าความเสี่ยงระดับปานกลางและสามารถใช้ความรอบคอบระมัดระวังไม่ให้เกิดการทุจริตขึ้นได้ การประสานครหลวงมีการกำหนดให้หน่วยงานส่วนบริการมาตรฐานเป็นผู้นำส่งคืนวัสดุอุปกรณ์ โดยในการรับคืนส่วนพัสดุจะต้องตรวจนับจำนวนให้สอดคล้องกับรายละเอียดการส่งคืนทุกครั้ง มีการตรวจนับวัสดุอุปกรณ์เป็นประจำทุกปี และมีการสุ่มตรวจนับเพิ่มเติมด้วย

ตารางที่ ๓ เมทริกซ์ระดับความเสี่ยง (Risk Level Matrix) ค่าความเสี่ยงรวม

ที่	ขั้นตอนย่อยที่มีความเสี่ยงการทุจริต	ระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง			ระดับความรุนแรงของผลกระทบ			ค่าความเสี่ยงรวมจำเป็น X รุนแรง
		๓	๒	๑	๓	๒	๑	
๑	การบันทึกผลการดำเนินการ เปลี่ยน/ยก/ย้าย มาตรฐานน้ำ พนักงานบันทึกผลการดำเนินงาน และระบุจำนวนวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง		๓			๒		๖

คำอธิบาย ตารางที่ ๓

นำขั้นตอนที่มีความเสี่ยงการทุจริต จากตารางที่ ๒ ที่มีสถานะความเสี่ยงระดับสูง อยู่ในช่องไฟจราจรสีส้ม มาหาค่าความเสี่ยงรวม ซึ่งได้จากระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง ที่มีค่า ๑ - ๓ คูณด้วยระดับความรุนแรง ของผลกระทบที่มีค่า ๑ - ๓ เช่นกัน

ระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง มีแนวทางในการพิจารณา ดังนี้

- ถ้าเป็นกิจกรรมหรือขั้นตอนหลักที่สำคัญของกระบวนการนั้น ๆ คือ ค่าที่อยู่ในระดับ ๓ หรือ ๒
- ถ้าเป็นกิจกรรมหรือขั้นตอนนั้นเป็นกิจกรรมหรือขั้นตอนรองของกระบวนการนั้น ๆ คือ ค่าที่อยู่ในระดับ ๑ เท่านั้น

ระดับความรุนแรงของผลกระทบ มีแนวทางในการพิจารณา ดังนี้

- กิจกรรมหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้นเกี่ยวข้องกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย Stakeholders รวมถึงหน่วยงาน กำกับดูแล พันธมิตร ภาครัฐเครือข่าย ค่าอยู่ที่ ๒ หรือ ๓
- กิจกรรมหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้นเกี่ยวข้องกับผลกระทบทางการเงิน รายได้ลด รายจ่ายเพิ่ม Financial ค่าอยู่ที่ ๒ หรือ ๓
- กิจกรรมหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้นมีผลกระทบต่อผู้ใช้บริการ กลุ่มเป้าหมาย Customer / User ค่าอยู่ที่ ๒ หรือ ๓
- กิจกรรมหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้นมีผลกระทบต่อกระบวนการภายใน Internal Process หรือ กระบวนการเรียนรู้ องค์กรความรู้ Learning& Growth ค่าอยู่ที่ ๑ หรือ ๒

จากตารางที่ ๓ อธิบายได้ว่า

ขั้นตอนการบันทึกผลการดำเนินการ เปลี่ยน/ยก/ย้าย มาตรฐานน้ำ: พนักงานบันทึกผลการดำเนินงานและระบุจำนวนวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง (ไฟจราจรสีส้ม)

ขั้นตอนการบันทึกผลการดำเนินการ เปลี่ยน/ยก/ย้าย มาตรฐานน้ำ: พนักงานบันทึกผลการดำเนินงานและระบุจำนวนวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง มีระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง ระดับ ๓ (เป็นกิจกรรมหรือขั้นตอนหลักที่สำคัญของกระบวนการ) และมีระดับความรุนแรงของผลกระทบ ระดับ ๒ (กิจกรรมหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้นเกี่ยวข้องกับผลกระทบทางการเงิน)

ตารางที่ ๔ ตารางแสดงการประเมินการควบคุมความเสี่ยง

ขั้นตอนที่มีความเสี่ยงการทุจริต	คุณภาพการจัดการ	ค่าประเมินการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต		
		ค่าความเสี่ยงระดับต่ำ	ค่าความเสี่ยงระดับปานกลาง	ค่าความเสี่ยงระดับสูง
การบันทึกผลการดำเนินการ เปลี่ยน/ยก/ย้าย มาตรฐานน้ำ	ดี	ต่ำ	ค่อนข้างต่ำ	ปานกลาง
พนักงานบันทึกผลการดำเนินงาน และระบุจำนวนวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง	พอใช้	ค่อนข้างต่ำ	ปานกลาง	ค่อนข้างสูง
	อ่อน	ปานกลาง	ค่อนข้างสูง	สูง

คำอธิบาย ตารางที่ ๔

นำค่าความเสี่ยงรวมที่มีค่าสูงเท่ากับ ๖ จากตารางที่ ๓ มาทำการประเมินการควบคุมการทุจริตว่ามีระดับการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตอยู่ในระดับใด โดยวิเคราะห์จากคุณภาพการจัดการองค์กรกับความเสี่ยง เรื่องที่ทำการประเมิน (ดี พอใช้ อ่อน) เพื่อประเมินว่าความเสี่ยงการทุจริตมีค่าความเสี่ยงอยู่ในระดับใด จะได้นำไปบริหารความเสี่ยงตามความรุนแรงของความเสี่ยง

โดยเกณฑ์คุณภาพการจัดการ จะแบ่งเป็น ๓ ระดับ ดังนี้

ดี : จัดการได้ทันที ทุกครั้งที่เกิดความเสี่ยง ไม่กระทบถึงผู้ใช้บริการ/ผู้รับมอบผลงาน องค์กรไม่มีผลเสียทางการเงิน ไม่มีรายจ่ายเพิ่ม

พอใช้ : จัดการได้โดยส่วนใหญ่ มีบางครั้งยังจัดการไม่ได้ กระทบถึงผู้ใช้บริการ/ผู้รับมอบผลงาน องค์กร แต่ยอมรับได้ มีความเข้าใจ

อ่อน : จัดการไม่ได้หรือได้เพียงส่วนน้อย การจัดการเพิ่มเกิดจากรายจ่าย มีผลกระทบถึงผู้ใช้บริการ/ผู้รับมอบผลงานและยอมรับไม่ได้ ไม่มีความเข้าใจ

จากตารางที่ ๔ อธิบายได้ว่า

ขั้นตอนการบันทึกผลการดำเนินการ เปลี่ยน/ยก/ย้าย มาตรฐานน้ำ: พนักงานบันทึกผลการดำเนินงานและระบุจำนวนวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง มีคุณภาพการจัดการความเสี่ยง อยู่ในระดับ**พอใช้** คือจัดการได้โดยส่วนใหญ่ มีบางครั้งยังจัดการไม่ได้ การประเมินการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต ค่าความเสี่ยง**ระดับสูง** การประเมินการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต**ค่อนข้างสูง**

ตารางที่ ๕ ตารางแผนบริหารความเสี่ยง

ชื่อแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริต	การป้องกันความเสี่ยง
การเพิ่มมาตรการควบคุมวัสดุอุปกรณ์คงเหลือ กรณีการเปลี่ยนมาตรฐานและอุปกรณ์ในขั้นตอนการเบิกมาตรฐานและอุปกรณ์	การเพิ่มมาตรการสุ่มตรวจรถกองงาน ตรวจนับวัสดุอุปกรณ์คงเหลือ เพื่อป้องกันการเบิกวัสดุอุปกรณ์เกินความจำเป็นและป้องกันการนำอุปกรณ์เก่าสวมแทนวัสดุอุปกรณ์ที่เบิกใหม่ และป้องกันไม่ให้เกิดการทุจริตในการนำวัสดุอุปกรณ์ไปขาย อย่างน้อยเดือนละ ๑ ครั้ง

คำอธิบาย ตารางที่ ๕

นำค่าประเมินการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตจากตารางที่ ๔ ที่อยู่ในช่องค่าความเสี่ยงระดับสูง การประเมินการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตค่อนข้างสูง โดยจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงโอกาสจะเกิดการทุจริต “การเปลี่ยนมาตรฐานและอุปกรณ์ในขั้นตอนการเบิกมาตรฐานและอุปกรณ์” ซึ่งกำหนดกรอบระยะเวลาการดำเนินงานตามแผนบริหารความเสี่ยงโอกาสที่จะเกิดการทุจริต “การเปลี่ยนมาตรฐานและอุปกรณ์ในขั้นตอนการเบิกมาตรฐานและอุปกรณ์” โดยแบ่งเป็น ๒ กิจกรรม ดังนี้

กิจกรรม/ขั้นตอน	ปีงบประมาณ ๒๕๖๓					
	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.
๑. ฝ่ายธรรมาภิบาลแจ้งเวียนแผนบริหารความเสี่ยงที่ผ่านการเห็นชอบจากผู้ว่าการ ให้สำนักงานประปาสาขา ทั้ง ๑๘ สาขา ดำเนินงานตามแผนบริหารความเสี่ยงโอกาสที่จะเกิดการทุจริต “การเปลี่ยนมาตรฐานและอุปกรณ์ในขั้นตอนการเบิกมาตรฐานและอุปกรณ์”						
๒. สำนักงานประปาสาขา รายงานผลการดำเนินงานตามแผนบริหารความเสี่ยงต่อ รวก.(กอ) และ รวก.(กต) เพื่อนำเสนอผู้ว่าการ เพื่อรับทราบและสั่งให้ ฝ่ายธรรมาภิบาล สรุปลผลการดำเนินงานของโครงการฯ						